

Öznel Sosyal Statü

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Öznel Sosyal Statü*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28852>

Özet

Öznel Sosyal Statü Ölçeği, bireylerin kendilerini toplumsal hiyerarşide nerede konumlandıklarına dair algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması, Turkay, Mumcu, Kusan, Aydın ve Güngöz (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türk kültürü ve diline uygunluğunu değerlendirerek, geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini incelemeyi hedeflemiştir. Bu çalışma ile Türkiye'deki araştırmacılar ve uygulayıcılar için öznel sosyal statü kavramı ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Öznel sosyal statü, ölçek uyarlama, psikometrik, sosyal bilimler, geçerlik, güvenirlik, Türkiye.

Yazarlar

Turkay, H., Mumcu, H. E., Kusan, O., Aydın, A. D., Güngöz, E.

Amaç

Öznel Sosyal Statü Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması temel amaç, bireylerin kendi sosyal konumlarını nasıl algıladıkları ve bu algıların psikolojik sonuçlarına incelemeye yönelik bilimsel araştırmalarda kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamaktır. Orijinal ölçeğin farklı bir kültürel bağlamda kullanılabilirliğini test etmek ve Türk popülasyonuna özgü psikometrik özelliklerini ortaya koymak, bu uyarlama çalışmasının başlıca hedeflerindedir. Bu sayede, Türkiye'deki sosyal ve sağlık psikolojisi alanında yapılan çalışmaların niteliği artırılmak istenmiştir.

Ölçek, bireylerin sosyal hiyerarşideki yerlerine dair kişisel değerlendirmelerini, nesnel sosyoekonomik göstergelerden bağımsız olarak yakalayamayan amaçlamaktadır. Bu durum, öznel sosyal statünün, sağlık çetkileri ve psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerini anlamak için kritik bir öneme sahiptir. Uyarlama süreci, ölçeğin dilsel ve kültürel etdeğerliliğini sağlamayı, böylece kavramsal bütünlüğünü korumayı da hedeflemiştir.

Yapı

Öznel sosyal statü, bireylerin kendilerini sosyal merdivenin neresinde gördüklerine dair kişisel, algısal bir değerlendirmedir. Bu yapı, genellikle eğitim, gelir veya meslek gibi nesnel sosyoekonomik statü göstergelerinden farklılık gösterebilir ve bireyin kendi sosyal çevresindeki konumunu, saygınlığını ve kaynaklara erişimini algılama biçimini yansıtır. Bu algı, bireylerin davranışları, duygusal durumları ve sağlık sonuçları üzerinde önemli etkilere sahip olabilir.

Ölçek, bireyin kendi sosyal çevresinde veya daha geni? toplumsal ba?lamda ne kadar de?erli, sayg?n ve etkili hissetti?ini ölçmeye odaklan?r. Bu alg?sal bile?en, nesnel gerçeklikten sapmalar gösterebilse de, bireyin psikolojik deneyimleri aç?s?ndan büyük önem ta??r. Uyarlama çal??mas?, bu karma??k yap?n?n Türk kültürel ba?lam?nda da benzer ?ekilde i?lev görüp görmedi?ini ara?t?rm??t?r.

Geçerlik

Geçerlik, bir ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü ifade eder. Kaynak içerikte Öznel Sosyal Statü Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlamas?na ili?kin spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, uyarlama çal??malar? genellikle çe?itli geçerlik türlerini inceler. Bu türler aras?nda yap? geçerli?i (ölçe?in teorik yap?yla uyumu), ölçüt geçerli?i (ölçe?in d?? ölçütlerle ili?kisi) ve kapsam geçerli?i (ölçe?in ilgili tüm boyutlar? kapsay?p kapsamad???) bulunur.

Bir ölçe?in geçerli kabul edilebilmesi için, faktör analizi gibi istatistiksel yöntemlerle yap? geçerli?inin desteklenmesi ve ilgili kavramlarla beklenen yönde ili?kiler göstermesi beklenir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türk popülasyonunda da orijinal ölçek ile benzer bir faktör yap?s?na sahip oldu?unun gösterilmesi, yap? geçerli?ine dair önemli kan?tlar sunacaktır.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n tutarlı ve kararlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Kaynak içerikte Öznel Sosyal Statü Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlamas?na ili?kin spesifik güvenilirlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, uyarlama çal??malar?nda genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s? ile) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler kullanılır. Yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarlı oldu?unu gösterir.

Test-tekrar test güvenilirli?i ise, ayn? bireylere farklı zamanlarda uygulanan ölçekten elde edilen puanlar?n ne kadar benzer oldu?unu de?erlendirir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in ölçüm hatas?n?n düşük oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verece?ini gösterir. Bu, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda güvenle kullanılabilece?i anlamına gelir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, bir ölçekteki maddelerin alt?nda yatan boyutlar? veya faktörleri belirlemek için kullanılan çok de?i?kenli istatistiksel bir tekniktir. Öznel Sosyal Statü Ölçe?i gibi uyarlama çal??malar?nda, faktör analizi, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n yeni kültürel ba?lamda da korunup korunmad??n? test etmek için kritik öneme sahiptir. Bu analiz, ölçe?in yap? geçerli?ine dair önemli kan?tlar sunar.

Genellikle keşfedici faktör analizi (KFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılır. KFA, maddeler arasındaki ilişkileri inceleyerek olası faktör yapıların ortaya çıkarırken, DFA, önceden belirlenmiş bir faktör yapısının veriyle ne kadar uyumlu olduğunu test eder. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin tek boyutlu bir yapıya mı, yoksa birden fazla boyutu mu temsil ettiğinin faktör analizi ile ortaya konulması beklenir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Kaynak içerikte belirtilmemiş olmakla birlikte, öznel sosyal statü ölçekleri genellikle 5 ila 10 puanlık bir Likert ölçeği formatında derecelendirme kullanır. Bu, bireylerin sosyal merdivenin neresinde olduklarını ifadelemelerini gerektiren grafiksel veya sayısal bir ölçek olabilir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetişkinler

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışmaları genellikle üniversite öğrencileri veya genel toplum örneklemi üzerinde gerçekleştirilir. Türkiye ve arkadaşlarımızın çalışmasında spesifik popülasyon detayları belirtilmemiştir, ancak tipik olarak genel yetişkin popülasyonuna yönelik bir araçtır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim anketi. Katılımcılardan kendi sosyal konumlarını algıladıkları şekilde değerlendirilmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik ölçüm, sosyal algı, sosyoekonomik statü, adaptasyon, anket, psikometri, sosyal psikoloji, sahsel psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Kaynak içerikte belirtilmemiştir.

Başlık E-posta Adresleri: hikmet.turkay1@gazi.edu.tr

Yayın Adresi: Kaynak içerikte belirtilmemiştir. (Sorumlu yazarın üniversite adresi genellikle yayıncı adresi olarak kullanılır: Gazi Üniversitesi, Türkiye)

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçeğin kullanıma ilişkin izinler ve olası ücretler kaynak içerikte belirtilmemiştir. Genellikle akademik uyarılma çabaları, orijinal ölçek sahiplerinden izin alınarak ve referans gösterilerek ücretsiz olarak kullanılabilir. Ölçeğin uyarılma çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır. Orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [oznel-sosyal-statü-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Turkay, H., Mumcu, H. E., Kusan, O., Aydın, A. D., ve Güngöz, E. (2018). Öznel Sosyal Statü Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(4): 2391/2403. Makalenin bağlantısı: [itobiad.com](#)

Öznel Sosyal Statü Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte Öznel Sosyal Statü Ölçeğinin maddeleri sağlanmamıştır. Bu nedenle, maddeler bu bölümde sunulamamaktadır.